

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Újvári Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szentimrey Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés teljesítésére kötelezés iránt a Fővárosi Bíróság előtt 4.P.23.842/2007. számon megindított, és a Fővárosi Ítéltábla 2008. december 11-én 4.Pf.20.986/2008/4. számon hozott jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 12. sorszámú felülvizsgálati kérelme folytán tárgyaláson kívüli eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessen meg 50.000,- (ötvenezer) forint felülvizsgálati perköltséget. A le nem rótt 480.000,- forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Az 1997-ben alapított felperesi alapítvány kiemelten közhasznú társadalmi szervezet. Célja a hátrányos helyzetű, közöttük kiemelt jelentőséggel az állami nevelőotthonokból kikerülő volt állami gondozott fiatalok segítése és támogatása, érdekeinek védelme és képviselése; egészségügyi-rehabilitációs ellátás, szakemberképzés, továbbképzés, társadalmi civil szerepvállalás.

Az alperest Közgyűlése hozta létre. Ellátandó alaptevékenységei közé tartozik többek között a szociális és gyermekjóléti ellátás szállásnyújtással és anélkül; így a szociális munka, utcai szociális gondozás, módszertani feladatok ellátása, nappali melegedő fenntartása stb.

A peres felek között - korábbi szerződéses kapcsolatuk megszüntetésével egyidőben - 2001. október 2-án együttműködési megállapodás jött létre a 2002. január 1-től kezdődő határozatlan időre. A szerződést egy projekt szakmai programjában megfogalmazott célok elérésére, hajléktalan fiatalok reszocializációs programjának megvalósítása érdekében kötötték. A program célcsoportja az alperes tevékenységi körébe tartozó, állami gondoskodásból kikerült, aktuális élethelyzetükben hajléktalan 18 - 30 éves fiatal felnőttek csoportja. Az alperes vállalta a szükséges személyi (szociális munkás) és tárgyi feltételek (helyiség)

biztosítását, míg a felperes arra vállalkozott, hogy mindenkori kapacitásának 50 %-ában az alperes tevékenységi köréből kiválasztott személyeknek a szociális munka feladatkörébe tartozó szolgáltatásokat biztosít.

Az alperes 2007. április 18-án kelt levelében 2007. május 31. napjára az együttműködési megállapodást felmondta és felszólította a felperest a szerződés szerinti zárókimutatás elkészítésére. A felperes 2007. április 25-i válaszlevelével a felmondást nem fogadta el.

A felperes keresetében az alperest az együttműködési megállapodásban foglalt kötelezettségeinek teljesítésére kérte kötelezni a Ptk. 198. § (1) bekezdése alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte védekezésében előadva, hogy a program megszűnésével a szerződés célja is megszűnt. A megállapodásban meghatározott feladatokat a felperesi alapítvány közreműködése nélkül a továbbiakban saját alkalmazottjai útján végzi.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek helytadva ítéletével kötelezte az alperest, hogy az ítéletben meghatározott módon az együttműködési megállapodásban foglaltaknak 15 napon belül tegyen eleget.

Az ítélet indokai szerint a felek sem vállalkozási, sem megbízási szerződésnek nem minősülő atipikus szerződést kötöttek, melyre a Ptk. kötelmi jogi általános rendelkezéseit kell alkalmazni. A megbízási szerződésre irányadó elemeket azért nem találta megállapíthatónak, mert a megállapodás nem kifejezetten az 1993. évi III. törvény 88. §-ában meghatározott alperesi alapítói, a szociális ellátás körébe tartozó feladatokra vonatkozott. A felperesnek a szerződés alapján végzett tevékenységét a társadalmi összefogás és az elesett személyek segítése, saját célja megvalósítása érdekében határozták meg. A Ptk. 321. § (1) bekezdése és a Ptk. kötelmi különös részének rendelkezése nem volt alkalmazható, az alperes a felperes szerződésszegő magatartására nem hivatkozott. Ezért az elsőfokú bíróság a felmondást nem találta jogszerűnek.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bírósággal egyetértve megállapította, hogy a felek szerződése nem vonható az 1993. évi III. törvény 88. §-ában szabályozott ellátás körébe, de a 120. § szerinti szerződéses szociális ellátások körébe sem. Az együttműködési megállapodásban az alperes határozatlan időre szóló ingyenes kötelmi jellegű, vagyoni értékű felajánlásokat tett a felperes alapítványi céljainak megvalósítása körében. A felajánlott helyiséghasználatra a Ptk. 583. §-ában meghatározott haszonkölcsön szabályait kellett

alkalmazni. Az alperes felmondása a Ptk. 585. § (2) bekezdésének megfelelt. Az alperes az ingyenes helyiséghasználaton túlmenően a személyi feltételeket is ingyenesen biztosította a felperesnek a szociális munkás rendelkezésére bocsátásával. Ezt részben a felperes részére nyújtott alapítói támogatásnak, illetőleg a Ptk. 593. § (1) bekezdésében meghatározott közérdekű kötelezettségvállalásnak minősítette a bíróság. A Ptk. 595. § (2) bekezdése és 321. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a felmondást jogszerűnek tekintette, ezért a keresetet elutasította.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes vitatta az együttműködési megállapodásnak közérdekű kötelezettségvállalásként történt minősítését. Előadta, hogy a felek kétoldalú megállapodást kötöttek, melyből a felperes számára is teljesítési kötelezettség keletkezett. A felperes az alperes feladatkörébe tartozó feladatokat vett át, és ennek fejében biztosította az alperes a szerződésben meghatározott helyiséghasználatot és egy alkalmazott fizetését. A másodfokú bíróság tehát tévesen állapította meg, hogy egyoldalú ingyenes jognyilatkozat alapján vállalt az alperes teljesítést. Tévesen azonosította a közérdekű kötelezettségvállalás visszavonását a szerződés felmondásával. Szintén tévesen keverte az alapítvány támogatását az alperesnek a 8szerződés szerinti szolgáltatási kötelezettségével.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Előadta, hogy az adott megállapodásra a Ptk-nak sem az ingyenes szolgáltatásokra, sem a visszterhes szerződésekre vonatkozó szabályai nem voltak teljes mértékben alkalmazhatóak. A másodfokú bíróság a szerződést helyesen minősítette és helyesen következtetett a felmondás jogszerűségére is.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Tévesen indult ki mindkétfokú bíróság abból, hogy a perbeli együttműködési megállapodásnak nem képezték tárgyát a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. év III. törvényben (Szoctv.) meghatározott szociális gondoskodás feladatai. Az..... alperest többek között a Szoctv. 88. §-ában meghatározott szakosított személyes gondoskodás megszervezésére és ellátására hozta létre. Ezt tanúsítja az alperes periratokhoz csatolt alapító okirata (szociális- és gyermekjóléti ellátás szállásnyújtással, illetve anélkül, szociális munka, utcai szociális gondozás, módszertani feladatok ellátása, nappali melegedő stb.). E feladatait az alperes a Szoctv. 91. § (1) bekezdése alapján maga, vagy az e törvényben foglaltak szerint más szervekkel, személyekkel történő szerződéskötés útján is elláthatta.

Az alperes és két magánszemély által alapított felperesi alapítvány alapítói okiratában meghatározott célja a szociális gondoskodásra szoruló egy meghatározott „célcsoportjának” a hátrányos helyzetű, elsősorban az állami nevelőotthonokból kikerülő volt állami gondozott fiatalok szociális segítése és támogatása. A peradatok alapján megállapítható, hogy a mindkét fél alapító okiratában meghatározott célok megvalósítása érdekében a felperes e speciális gondoskodást igénylő réteg szociális gondoskodásának a feladatait az alperestől vette át, az alperes által nyújtott „természetbeni” szolgáltatások ellenében. Ilyen átvállalt feladat volt többek között a foglalkozás módszertanának fejlesztése (szerződés 11. 12. pont), a szociális munka feladatkörébe tartozó szolgáltatások biztosítása (13. pont), a felperes szálláshelyeire az alperes szállásairól kiválasztott résztvevők befogadása (14. pont). A szerződés 15. pontjában, 9. pontjában a felperes az elsőfokú bíróság által hiányolt nyilvántartási és beszámolási kötelezettséget is vállalt.

A jogszabályban és az alapítói okiratban meghatározott feladatok átvállalását maga a felek által kötött együttműködési megállapodás, az alperesnek a periratokhoz csatolt éves beszámolója (5/F/2.), illetve az alperes alkalmazásában álló szociális munkás (egyben a felperes törvényes képviselője) munkaköri leírása (2/F/8.) egyértelműen alátámasztja.

Ebből következően a felperes helyesen észrevételezte felülvizsgálati kérelmében, hogy az alperes nem egyoldalú jognyilatkozattal vállalta az ingyenes szolgáltatások teljesítését, hanem a felek kétoldalú megállapodást kötöttek a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján, mely mindkét fél számára jogosultságokat és kötelezettségeket keletkeztetett.

A fenti peradatokat értékelve a Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a peres felek kétoldalú visszterhes szerződést kötöttek, melynek tartalmi elemei a megbízási típusú szerződéshez állnak a legközelebb (Ptk. 474. § (1) bekezdés).

A megbízási szerződés a Ptk. 481. § a) pontja, a 483. §-a rendelkezéseinek megfelelően mindkét fél részéről felmondható. A felek a felmondás jogának a korlátozásában nem állapodtak meg (Ptk. 483. § (4) bekezdés). Az alperes felmondásának az indokai csak a felperes esetleges kárigénye szempontjából lettek volna értékelendők (483. § (3) bekezdés).

Az ismertetett okokból a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet – a fenti eltérő indokokkal – a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége folytán kötelezte a felperest az alperes felülvizsgálati jogi képviseleti díjának megfelelő perköltség megfizetésére és saját perköltsége viselésére. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. június 18.

Dr. Bőssinger Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Mária s.k. előadó bíró, Csánitzné dr. Csiky Ilona s.k. bíró

Szné

A kiadmány hitelével:
írnok